

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
47^η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1977 - 78

ΤΕΝΝΕΣΣΗ ΟΥΙΛΙΑΜΣ

Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ
ΚΟΣΜΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ι. Ν. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Άντιπρόεδρος
ΚΩΣΤΑΣ Ε. ΤΣΙΡΟΠΟΥΛΟΣ, Γενικός Γραμματεὺς
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΥΔΗΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΛΕΒΙΤΣΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ Α. ΜΩΡΕΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠΕΝΤΣΑΣ, Μέλη

ΑΛΕΞΗΣ ΜΙΝΩΤΗΣ, Γενικός Διευθυντής

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΑΣΟΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ, Πρόεδρος
ΝΤΙΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΙΟΥΛΙΑ ΙΑΤΡΙΔΗ
ΑΓΛΑΪΑ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ ΧΑΛΚΟΥΣΗ, Μέλη

ΚΛ. ΚΛΩΝΗΣ, Διευθυντής Σκηνογραφικῶν Ἐργαστηρίων – Τεχνικός Διευθυντής

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Προϊστάμενος Δραματολογίου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Διευθυντής Οἰκονομικῶν Ὑπηρεσιῶν
ΤΑΣΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ, Προϊστάμενος Διοικητικοῦ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΟΡΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ, Προϊστάμενος Γραμματείας
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΓΓΕΛΑΚΗΣ, Διευθυντής Σκηνῆς

ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΔΕΛΤΙΟ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΡΙΘ. 3

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ: ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1978

ΤΕΝΝΕΣΣΗ ΟΥ·Ι·ΛΙΑΜΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

‘Απ’ όλους τούς σύγχρονους θεατρικούς συγγραφείς, έκεινος πούχει άφήσει πιό έντονα τή σφραγίδα του πάνω στη μεταπολεμική περίοδο, είναι σίγουρα ὁ Τεννεσσή Ούιλλιαμς. ‘Οχι γιατί καταπίσθηκε ποτέ του μὲ έπικαιρα πολιτικοινωνικά θέματα, ἀλλὰ γιατί κατώρθωσε νὰ συλλάβῃ τὸ ψυχολογικὸ κλῖμα τῆς ἐποχῆς του μὲ τόση ἀλήθεια καὶ διαπεραστικὴ φαντασία, ὥστε νὰ συνεπάίρην ἀπόλυτα τὸ θεατρό. Μπορεῖ ἔνα ἔργο του νὰ μᾶς ἀρέσῃ ἢ νὰ μὴ μᾶς ἀρέσῃ, ἀλλὰ είναι ἀδύνατο νὰ μείνουμε ἀμέτοχοι. Τὸ Θέατρο του λειτουργεῖ σὰν ἀλημεία. Τρυπώνει λέξι μέσ’ ἀπὸ τοὺς πόρους μας καὶ γίνεται ἔνα μὲ τὸ αἷμα μας.

Ο Ούιλλιαμς είναι τόσο ποιητής όσο είναι καὶ ρεαλιστής. Δύσκολο νὰ ζυγίσῃ κανένας τὶς ἀναλογίες τῆς διπλῆς του αὐτῆς ιδιότητας, ἡ να τὶς διαχωρίσῃ. ‘Απ’ τὴ μιὰ, ὑποβάλλει τοὺς χαρακτῆρες του σ’ ἔνα ἀμειλικτὸ, χειρουργικὸ θάλεγα τεμαχισμό. Τὸ νυστέρι του ὅμως δὲν τεμαχίζει πτώματα ἀλλὰ ζωντανές ψυχές. Κι’ ἐπειδὴ είναι ποιητής, δόσο ποτὲ βαθειά σκαλίζει τόσο πιό πολὺ πάσχει, ξεσκεπάζοντας τὰ πάθη καὶ τὶς ἀδύναμίες τους. ‘Ετοι οἱ χαρακτῆρες του παίρνουν μὰ διάσταση ποὺ ξεπερνάει τὴν ἀσκήμια καὶ τὴ μιζέρια τῆς ζωῆς τους. Χωρὶς νὰ τοὺς ὠραίοποιεῖ, μᾶς βοηθάει νὰ τοὺς δοῦμε μὲ τὰ ὑγρά, λαμπερὰ μάτια τῆς δικῆς του, βαθύτατης, συμπόνιας. Η ποιητικὴ αὐτὴ λάμψη διαπερνάει ὅλο του τὸ ἔργο, παντρεύοντας τὴν πραγματικότητα μὲ τὸ ὄραμα.

Αὐτὸ ἔξηγει καὶ τὴν πρωταρχικὴ σημασία τοῦ ὄπτικου στοιχείου στὸ Θέατρο τοῦ

Ούιλλιαμς, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ώς τότε συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι ἔρριχναν τὸ βάρος κυρίως στὸ λόγο. Συνέχεια ἔχουμε τὴν αἰσθηση ὅτι «βλέπει» τοὺς χαρακτῆρες του, μέσα σὲ χώρους ποὺ εἶναι ἔντονα ἀτμοσφαιρικοὶ, φορτωμένοι μὲ μνῆμες ἡ ἐφάλτες. Κάθε λεπτομέρεια εἶναι σημαντικὴ στὰ μάτια του, γι’ αὐτὸ καὶ περιγράφει οκτινικά, κοστούμια, ἥχους, φωτισμοὺς μὲ σχολαστικὴ ἀκρίβεια, χωρὶς ποτὲ νὰ αἰχμαλωτίζεται μέσα στὸ ρεαλισμό τους. Μὲ ὥστη εύκολια προβάλλει ἔνα σκηνικὸ στοιχεῖο, μὲ ἄλλη τόση τὸ σύνειναι γιὰ νὰ ζωντανέψῃ κάποιο ἄλλο, ἀνάλογα μὲ τὸ ψυχολογικὸ κλίμα τῆς δράσης.

Αὐτὴ ἡ ὄπτικὴ ἐλευθερία είναι ποὺ τὸν κάνει τὸν κατ’ ἔξοχὴν θεατρικὸ τεχνίτη τοῦ καιροῦ μας. Μεγαλωμένος τὴν ἐποχὴ τοῦ κινηματογράφου, δέχτηκε τὴ μαγεία του καὶ τὴν ἐνσωμάτωση στὰ δράματά του μὲ τὸν πιό ὄργανικὸ τρόπο.

Ο «Γιάλινος Κόσμος» είναι τὸ πιὸ πρωσαπικὸ ἀπ’ όλα τὰ ἔργα του. Δὲν λέω αὐτογραφικὸ (κι’ ἂς είναι Τόμ τὸ πραγματικὸ του ὄνομα) γιατὶ αὐτὸ θὰ τὸ στένειε. ‘Αναμφισθήτητα, στὸ ξεκίνημά του ὁ Ούιλλιαμς ἀντλήσε – τὶ τὸ θεμιτώτερο γιὰ ἔνα καλλιτέχνη – ἀπὸ τὰ δικὰ του σπαρακτικὰ βιώματα. Εἰδικὰ ὅμως στὴν περίπτωση τοῦ «Γιάλινου Κόσμου» είναι ἔτοι μετουσιωμένα ἀπὸ τὴ μνῆμη, ὥστε νὰ γίνονται πανανθρώπινα. Τὶ μεγαλύτερη ἀλημεία ἀπὸ τὸ νὰ παρακολουθῆσῃ τὴ ζωὴ μᾶς ἔντονα Ἀμερικανικῆς οἰκογένειας σ’ ἔνα σοκάκι τοῦ Σαίντ-Λούις... καὶ νὰ πιστεύῃς πώς ἀκοῦς τὴ γλώσσα τὴ δικὴ σου.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ

Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ ΤΕΝΝΕΣΣΗ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΟ ΤΟΜ

Μὲ τὸν τίτλο «Θυμίστε μὲ στὸν Τόμ», κυκλοφόρησε πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια στὴν Ἀμερική, μὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα αὐτοβιογραφία τῆς μητέρας τοῦ μεγάλου Ἀμερικανοῦ συγγραφέα Τεννεσσῆ Ούιλλιαμς.

Η κυρία ‘Ἐντβίνα Ούιλλιαμς μᾶς δίνει ταῦτα χρόνα στὶς σελίδες τοῦ βιβλίου τῆς καὶ τὴ βιογραφία τοῦ κορυφαίου δραματουργοῦ, ποὺ τὸ πραγματικὸ του ὄνομα εἶναι Τόμ. Η ‘Ἐντβίνα Ούιλλιαμς, ύπηρξε στὰ νιάτα τῆς, πρὶν παντρευτεῖ τὸν ύπαλληλο ἐργοστασίου ύποδημάτων Κορνήλιο Κόφφιν Ούιλλιαμς, μὰ πραγματικὴ καλλονή. 74 νέοι τὴν πολιόρκησαν μόνο σ’ ἔνα ἀπόγευμα, ζητώντας τὸ χέρι τῆς. Ως παντρεμένη, ἐζήσει τὸν περισσότερο καιρὸ στὴν Πόλη τοῦ Σαίντ-Λούις. Απέκτησε τρία παιδιά. ‘Ἐνα ἀπ’ αὐτά, ὁ Τόμας Λάνιερ Ούιλλιαμς, ἔγινε γνωστός μὲ τὸ θεατρικὸ του ἔργο «Γιάλινος Κόσμος» καὶ τὸ ψευδώνυμο Τεννεσσῆ Ούιλλιαμς. Στὸ ἔργο αὐτὸ ὁ συγγραφέας μᾶς ἐμφανίζει μιὰν ὄρφη σήμερα, καὶ ἄλλοτε καλλονὴ τοῦ Νότου, τὴν Ἀμάντα Γουίνγκφιλντ, ποὺ ζῇ μὲ τὰ παιδιά τῆς, ἔνα ἀγόρι κι ἔνα κορίτσι, στὸ Σαίντ-Λούις. Οι ἀναλογίες είναι φανερές. Καὶ στὸ ἔργο, ἡ Ἀμάντα ἀναφέρει ὅτι σ’ ἔνα μόνο ἀπόγευμα, μιὰ Κυριακή, είχε δεσχεθεὶ 17 προτάσεις γάμου. ‘Ἐπίσης, ὁ γιὸς τῆς Ἀμάντας, δουλεύει σὲ ύποδηματοποιεῖο. Μὲ τὸ «Γιάλινο Κόσμο» ἀνέτειλε καὶ καθιερώθηκε ὁ Τεννεσσῆ Ούιλλιαμς, κ’ ἡ ‘Ἀμάντα» του στάθηκε ἔνα ἀπὸ τὰ πιὸ ζωντανὰ θεατρικὰ του πρόσωπα ποὺ θυμίζει «ἔνα γλυστερό γοβάκι Σταχτοπούτας ποὺ ἐπέζησε ἐνὸς Παραμυθένιου Χοροῦ, καὶ ξεφτισε καὶ πάλιωσε μὲ τὸν καιρό», ὥπως τὴν χαρακτήρισε κάποιος κριτικός.

Η κυρία Ούιλλιαμς ὅμως διαμαρτύρεται. «Εἶναι καιρὸς ν’ ἀποκαταστήσω τὴν ἀλήθεια. Δὲν είμαι καθόλου ἡ Ἀμάντα. Νομίζω ὅτι ἀν κι ὁ Τόμ τὸ καλοσκεφθεῖ, θὰ συμφωνήσει μαζὶ μου. Η μόνη ὄμοιότης μου μὲ τὴ φανταστικὴ ἡρωΐδα του, είναι ὅτι κι ἐγώ λατρεύω τοὺς νάρκισσους».

Απὸ τὸ πορτραΐτο τοῦ μικροῦ Τόμ ποὺ μᾶς δίνει ἡ Μητέρα του είναι βέβαιο ὅτι ἔξηγοῦντας πολλὰ χαρακτηριστικὰ καὶ διάφορες ἀνθρώπινες πλευρές τοῦ σημερινοῦ διαπρεπῆ συγγραφέα, ἀν πιστεύουμε ὥπως λένε ὅτι «τὸ παιδί προδικάζει πάντα τὸν κατοπινὸ ἄντρα ποὺ θὰ γίνει».

«Ο Τόμ, πάντα ἔτοι τὸν λέω, δὲν μπορῶ νὰ τὸν συνηθίσω Τεννεσσῆ, γεννήθηκε μὲ μάτια ὀλάνοιχα σ’ ἔναν κόσμο ποὺ τὸν γοήτευε. Στὸ Κολόμπους τῆς πολιτείας Μισσισιπῆ, στὶς 26 Μαρτίου 1911, Κυριακὴ

τῶν Βαῖων. Δύο χρόνια νωρίτερα, είχα φέρει στὸν κόσμο τὴν κόρη μου τὴν Ρόουζ. Κατοικοῦσα μὲ τοὺς γονεῖς μου, γιατὶ ὁ ἄντρας μου Κορνήλιος Ούιλλιαμς, ἦταν πλανόδιος πλασιέ εἰδῶν ἀνδρικοῦ ρουχισμοῦ ταξιδεύει πολὺ καὶ γι’ αὐτὸ ἐλειπεῖ ἀπὸ κοντά μας τὸν περισσότερο καιρό. Μᾶς ἐπισκεπτόταν κάθε δύο βθομάδες χρησιμοποιώντας τὸ σπίτι του πατέρα μου σὰν ὄρμητριο τῶν ἐμπορικῶν του ἐργασιῶν. Ο πατέρας μου ἦταν κληρικός, ὁ αἰδεσμώτας Ντάκιν, κι ἔται ὁ Τόμ τὰ πρῶτα του χρόνια τὰ πέρασε στὸ Πρεσβυτέριο, στὴν πετρώδη αὐλὴ του γνώρισε τὰ πρῶτα του παιχνίδια. Ο Τόμ λάτρευε τὸν παποῦ του καὶ τὸν ἀκολουθοῦσε παντοῦ, ἀκόμη καὶ στὶς ἐπισκέψεις τῶν ἀσθενῶν ἐνοριτῶν του.

“Οταν ὁ Τόμ ἦταν πέντε χρόνων – μέναμε τότε στὸ Κλαρκστόντεηλ – κοντέψαμε νὰ τὸν χάσουμε ἀπὸ διφθερίτη. ‘Ἐκείνο τὸν καιρὸ δὲν ὑπῆρχαν τὰ κατάλληλα μέσα, γι’ αὐτὸ περιποιόμαστε ὥπως μπορούσαμε τὸν μικρὸ μας ἄρρωστο στὸ σπίτι. Κοιμόμουνα μαζὶ του ἐννιά μέρες γιὰ νὰ τοῦ ἀλλάζω τὴν κύστη μὲ τὸν πάγο ποὺ τοῦ έθαζα στὸ λαμπό, σύμφωνα μὲ τὶς ὀδηγίες τοῦ γιατροῦ, γιὰ νὰ μήν πνιγεῖ.

Ο διφθερίτης είχε δυσάρεστες συνέπειες γιὰ τὸ παιδί μου... Δύο όλόκληρα χρόνια υπέφερε ἀπὸ παράλυση τῶν κάτω ἄκρων καὶ δὲν μπορούσε νὰ χρησιμοποιήσει τὰ πόδια του. Είχαν πειραχθεῖ τὰ νεφρά του κι είχε προσβληθεῖ ἀπὸ τὴν ἀσθένεια Μπράϊτ ὥπως εἴπε ὁ γιατρός.

Δὲν ἔπαιζε πά με τ’ ἄλλα παιδιά ἔξω καὶ γι’ αὐτὸ προσπαθούσαμε, νὰ τὸν διασκέδασσουμε, ἐφευρίσκοντας παιχνίδια τοῦ σπιτιοῦ, ἔνω ἐγώ δοκίμαζα νὰ τοῦ διηγοῦμαι ιστορίες γεμάτες ἀπὸ ἐνδιαφέρον, πάθος καὶ περιπέτεια. Στὸ μεταξύ, ὁ ἄντρας μου διορίσθηκε ἐντελῶς ἀπροσδόκητα προστάμενος τῆς Διεθνοῦς Έταιρείας ‘Υποδηματοποιίας Φρήντμαν-Σέλμπι π στὸ Σαίντ-Λούις. Αὐτὸ ἐσήμαινε, ὅτι ἐπιτέλους, γιὰ πρώτη φορά μετὰ τὸ γάμο μας, θὰ ζούσαμε μαζὶ καὶ θ’ ἀνοίγαμε σπίτι. ‘Ἐτοι τὰ παιδιά θὰ είχαν τὸ σπίτι τους, ἀν κι ὁ Τόμ είπε καποτε ὅτι «σπίτι σου είναι ἐκεὶ πού πέρνας τὰ παιδικὰ σου χρόνια».

‘Ηταν τότε ὁ πόλεμος τοῦ 1918. Καὶ ἀποκτήσαμε τὸ διαμέρισμά μας. Αὐτὸ πού στάθηκε τὸ πρότυπο τοῦ «Γιάλινου Κόσμου». Πράγματι ἦταν μελαγχολικό, θεοσκότεινο, τὸ ἡλεκτρικὸ ἐκαίγε δῆλη τὴν ἡμέρα, ἀλλὰ δὲν ἦταν τρώγλη. Στὸ Σαίντ-Λούις, δὲν ἄργησα ν’ ἀποκτήσω καὶ τὸ τρίτο παιδί μου, ἔνω ἀγόρι, τὸν Ντάκιν.

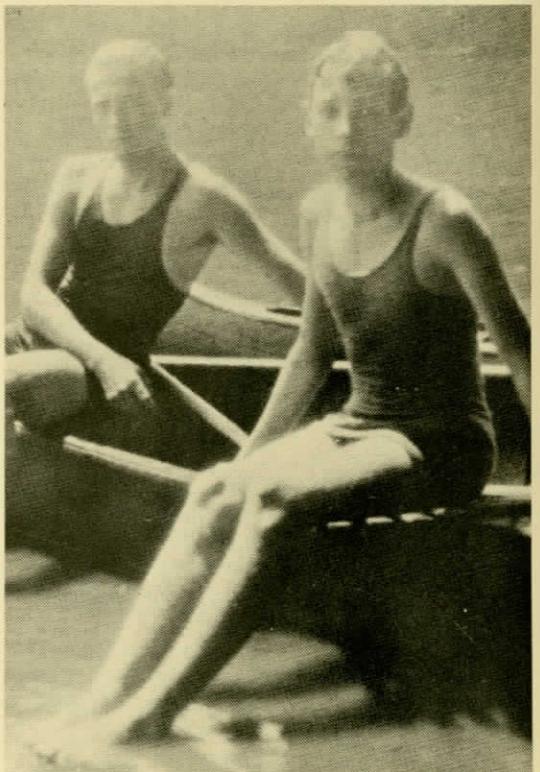
‘Η Ρόουζ κι ὁ Τόμ ποτὲ δὲν ἀγάπησαν τὸ Σαίντ-Λούις. Είχαν μεταφυτευθεὶ σὲ μὰ πολυθόρυβη πόλη, ὅπου κανεῖς δὲν τοὺς ἥξερε η δὲν τοὺς ἔδινε σημασία, ὥπως ἀλ-

Ο Τ. ΟΥΙΛΙΑΜΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ

Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ

ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

λοτε πού τους γνώριζαν όλοι και τούς σέβονταν σάν τα «έγγονα του Αιδεσιμώτατου». Είχαν χάσει τούς παλιούς παιδικούς τους φίλους κι ήταν δύσκολο ν' αποκτήσουν καινούργιους. «Έτσι τά παιδιά μου συνδέθηκαν πολύ στενά μεταξύ τους, έγιναν σύμμαχοι σ' έναν ξένο, άγνωστο κόσμο. Τά παιδιά στό σχολείο πείραζαν τὸν Τόμ για τὴν προφορὰ του, πού ήταν ἡ προφορὰ τοῦ Νότου, και τὸν φώναζαν «μαλθακό» γιατὶ δὲν ἐπιφέρει μέρος στά βάναυσα σπόρ καὶ ντρεπόταν ὅπως φαίνεται νὰ τοὺς ὄμολογήσει ὅτι μόλις είχε ἀρχίσει νὰ περπατάει μετὰ ἀπὸ τὴν καταραμένη ἐκεῖνη παράλυση. Ξαναθυμᾶται ἐκεῖνα τὰ χρόνια καὶ μᾶς ἐμπιστεύεται ὅτι «Φοβότανε μέχρι θανάτου τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα». «Περισσότερο ἀπ' δόλους ὅμως, λέει, φοβόμουνα τὰ παιδιά στό σχολείο, τοὺς δασκάλους καὶ προπαντός τις αὐστηρές ἀρχές πού ἐπικρατοῦσαν ἐκεῖ. Αὐτὸ τὸ σνομα «Δημόσιο σχολείο» μὲ βασάνιζε γιὰ χρόνια καὶ μοῦ ἐρχόταν ἀκόμη καὶ μεγάλος πιὰ νὰ βάλω τὰ κλάματα μ' ἐκείνη τῇ φρικτῇ ἀνάμνηση».

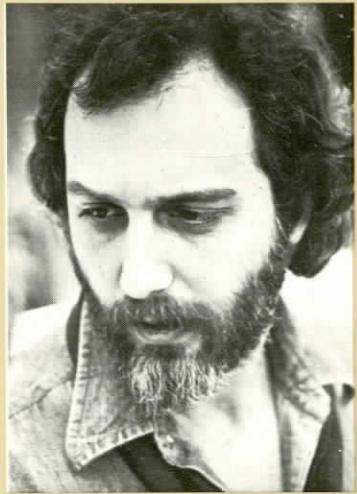
Σήμερα ὁ Τόμ σπανίως μ' ἐπισκέπτεται. Έγώ πηγάινω καὶ τὸν βλέπω. Πικρές παιδικές ἀναμνήσεις τὸν ἐμποδίζουν ὅπως φαίνεται νὰ ξαναδεῖ τὸ Σαΐντ-Λούις κι ὅχι ἡ ψυχὴ αὐτὴ πόλη αὐτὴ καθ' ἐαυτή.

Αλλὰ ἂς ξαναγυρίσω στὰ περασμένα ἐκεῖνα χρόνια.

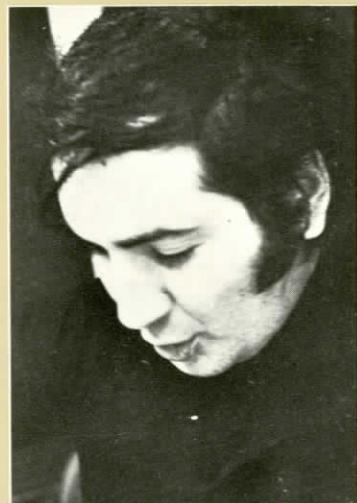
Ο ἄντρας μου ήταν ἔνας τίμιος ἄνθρωπος, ἀφοσιωμένος μὲ ζῆλο στὴ δουλειά του, καρτερικός, ἀκέραιος. Εἶχε ὅμως καὶ ἐλαττώματα. «Ἐπινε κι ἐπαιζε χαρτιά. Κάποτε ξεχνιόταν στό πόκερ ἔνα ὄλόκληρο Σαββατοκύριακο. Τοῦ είχα ἀπαγορεύσει νὰ παιζει χαρτιά μὲ τοὺς φίλους του στὸ σπίτι, γιατὶ ἐνοχλοῦσαν τὰ παιδιά, κι ἔτσι πήρε τὸ δρόμο γιὰ τὶς λέσχες καὶ τὰ Ξενοδοχεῖα ὅπου ἡ πόκα ἔδινε κι ἐπαιρνε. Ήταν καὶ πολὺ νευρικός, τόσο πού δὲν τολμοῦσα ποτὲ νὰ τὸν ρωτήσω τὶ έχει. «Εμαθα νὰ μήν τὸν ρωτῶ. Και ἐπὶ πλέον διέθετε ἐλάχιστα χρήματα γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ χαρτοπαίγνιο ἀπορροφᾶ τόσα! Μὲ καυγάδες προσπαθοῦσα νὰ τοῦ ἀποσπῶ λίγες πεντάρες γιὰ τὸ φαγητὸ μας. Ο Τόμ ήταν διαρκώς σὲ συνεχεῖς προστριβές μὲ τὸν πατέρα του. Ο Κορνήλιος δὲν συμπάθησε κατὰ βάθος ποτὲ τὸν Τόμ, τσως γιατὶ προτιμοῦσε νὰ γράφει, νὰ διαβάζει καὶ νὰ πηγαίνει στὸν κινηματογράφο, παρὰ νὰ παιζει Μπέιζ μπώλ καὶ ποδόσφαιρο. «Ἀγόρι είσαι σύ, τοῦ φώναζε, ἐσύ ἐπρεπε νὰ φορᾶς φουστάνια».

Κι ἔτσι δὲν ἔκανε τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ τὸν πικραίνει, σχεδὸν ὅσο κι οι συμμαθητὲς του στό σχολείο, ἐπειδὴ ήταν ἀσθενικὸς καὶ φυσικὰ δὲν ἐφταίγε γι' αὐτὸ καθόλου ὁ ἥδιος.

Ανήκα στὴν Ἐπισκοπιανὴ ἐκκλησία κι

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ

ἔτσι οὔτε γι' ἀστειο δὲν θὰ μποροῦσα νὰ σκεφθῶ τὸ διαζύγιο. «Αλλωστε τὶ θ' ἀπογίνονταν τὰ παιδιά, ἀν ἐγκατέλειπα τὸ σύζυγό μου; «Ηθελα νὰ αἰσθάνομαι δότι μποροῦσαν νὰ ύπολογίζουν στὸν ἔνα τουλάχιστον ἀπ' τοὺς δύο γονεῖς τους».

«Απὸ πολὺ νωρὶς ὁ Τόμ ἀρχίσε νὰ γράφει. Τὸ γράψιμο φαίνεται ὅτι ἀπασχολοῦσε τὸν περισσότερο καιρό του. Ήταν τὸ ταλέντο του. «Οταν ήταν ἐντεκα χρόνων σκέφθηκα νὰ τοῦ ἀγοράσω μιὰ γραφομηχανὴ γιὰ νὰ τὸν διευκολύνω. «Ηθελα πάντα τὰ παιδιά μου νὰ ἀποκτοῦν δι, τι ἐπιθυμοῦσαν».

(Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ βιβλίο τῆς Ἐντβίνας Ούιλιαμς ΘΥΜΙΣΤΕ ΜΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜ).

**ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΤΟΥ ΤΕΝΝΕΣΗ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ**

- 1911 Γεννήθηκε στις 26 Μαρτίου, Κυριακή τών Βαΐων, στό Κολόμπους τής πολιτείας του Μισσισιπή.
Σπούδασε δημοσιογραφία στό Πανεπιστήμιο του Μισσισιπέρι στήν Κολούμπια και θεατρολογία στό Πανεπιστήμιο Ούάσιγκτον στήν Σάιντ Λούις, όπου ύπηρχε και μιά ήμεταπαγγελματική θεατρική ομάδα με τό όνομα «Mummers of Saint Louis». Έκει παρουσιάστηκαν και τά πρώτα του έργα. «Ο Τεννεσή Ούιλλιαμς, ώσπου νά γνωρίσει τήν έπιτυχία, έκανε πολλά έπαγγέλματα: Έργατης σέ έργοστάσιο ύποδημάτων, πορτιέρης ξενοδοχείου, γκαρσόνι κ.λ.π. Απεφοίτησε άπ' τό Πανεπιστήμιο τής Αίόβα τό 1938.
- 1935 Γράφει τό πρώτο του έργο ΚΑΙΡΟ-ΣΑΓΚΑΗ-ΒΟΜΒΑΗ.

Ο ΤΕΝΝΕΣΗ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΙΝΑ ΠΑΞΙΝΟΥ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ ΠΟΥ ΤΗΣ ΔΙΝΕΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ «ΞΑΦΝΙΚΑ ΠΕΡΣΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ» ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΔΕΝ ΠΡΟΛΑΒΕ ΝΑ ΠΑΙΞΕΙ.

1936 ΚΕΡΙΑ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ.

- 1937 ΦΥΓΑΣ. Άργότερα τό έπεξεργάζεται και τού δίνει τον τελικό τίτλο ΟΡΦΕΑΣ ΣΤΟΝ ΑΔΗ.
- 1938 ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ.
- 1939 ΑΜΕΡΙΚΑΝ ΜΠΛΟΥΖ, μονόπρακτα. Παίρνουν τό βραβείο τον Group Theatre.
- 1940 ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ Theatre Guild στή Βοστώνη.
- 1941 ΣΚΑΛΟΠΑΤΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΟΦΗ.
- 1943 ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΧΑΔΙ. Τό γραψε μαζί με τό Ντόναλντ Ούινταμ και πρωτοπαίχτηκε τό 1945 στή Νέα Υόρκη.
- 1944 Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ. Άνεβαινει γιά πρώτη φορά στό Θέατρο Civic τόν Δεκέμβριο τού ίδιου χρόνου κι έπειτα στό Θέατρο Playhouse τής Νέας Υόρκης τόν Μάρτιο 1945. Γίνεται άμεσως παγκόσμια έπιτυχία. Παίρνει τό βραβείο τών Κριτικών τής Νέας Υόρκης και καθιερώνει τόν Ούιλλιαμς σάν ενα άπο τούς πιο ση-

μαντικούς σύγχρονους θεατρικούς συγγραφείς. Ή έρμηνεια τής Λωρέτ Ταϊλορ στό ρόλο τής Άμαντας Θεωρήθηκε ιστορικό γεγονός. Παίχτηκε άργότερα άπο μεγάλες πρωταγωνιστριες όπως τήν Έλεν Χαΐτς, τήν Γκέρτρουντ Λώρενς, τήν Κάθρην Χέμπουρν, στό Θέατρο, στόν κινηματογράφο και στήν τηλεόραση.

1946-47 ΤΟ ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ ΤΗΣ ΜΑΝΤΟΝΑΣ, μεγάλο μονόπρακτο.

- 1947 ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ Ο ΠΟΘΟΣ. Γνωρίζει τεράστια έπιτυχία και ξανακερδίζει τό βραβείο τών Κριτικών τής Νέας Υόρκης καθώς και τό βραβείο Πούλιτζερ. Παρουσιάστηκε στή Νέα Υόρκη με σκηνοθεσία Έλια Καζάν και τόν Μάρλο Μπράντο στόν πρώτο άνδρικο ρόλο. Στήν ταινία πάλι τού Καζάν με τόν Μπράντο, ή Βίθιεν Λή ήταν μιά άξεχαστη Μπλάνς.

- 1951 ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΣΤΟ ΣΤΗΘΟΣ. Νέα διεθνής έπιτυχία. Πρωτοπαίχτηκε στή Νέα Υόρκη με τήν Μ. Στάπλετον και τόν Ε. Ούώλαχ. Γυρίστηκε σε ταινία με τήν «Αννα Μανιάνι (πού γι' αύτή γράφτηκε και πού τιμήθηκε με τό «Οσκαρ») και τόν Μπάρτ Λάνκαστερ (1956).

- 1953 ΚΑΜΙΝΟ ΡΕΑΛ. Παρουσιάστηκε στό National Theatre τής Νέας Υόρκης.

- 1955 Η ΛΥΣΣΑΣΜΕΝΗ ΓΑΤΑ. Παίρνει τό βραβείο τών Κριτικών τής Νέας Υόρκης και τό βραβείο Πούλιτζερ. Έγινε κι αύτό κινηματογραφική έπιτυχία με τήν Έλιζαμπεθ Ταϊλορ στόν κεντρικό ρόλο.

- 1957 ΟΡΦΕΑΣ ΣΤΟΝ ΑΔΗ. Παρουσιάστηκε στή Νέα Υόρκη με τήν Μωρήν Στάπλετον, τόν Κλίφφ Ρόμπερτσον και τήν Λόις Σμίθ. Γυρίστηκε σε ταινία με τήν τίτλο Ο ΦΥΓΑΣ με τήν Αννα Μανιάνι, τόν Μάρλο Μπράντο και τήν Τζόαν Γουντγουωρντ (1959).

- 1958 ΞΑΦΝΙΚΑ ΠΕΡΣΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ. York Playhouse. Έγινε ταινία με τήν Κάθρην Χέμπουρν, τήν Έλιζαμπεθ Ταϊλορ και τόν Μοντγκόμερυ Κλίφτ.

- 1959 ΓΛΥΚΟ ΠΟΥΛΙ ΤΗΣ ΝΙΟΤΗΣ. Άνεβηκε στή Νέα Υόρκη με τήν Τζέραλντ Πέητζ και τόν Πάολ Νιούμαν.

- 1960 ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ.

- Θέατρο Helen Hayes, Νέα Υόρκη.
- 1961 Η ΝΥΧΤΑ ΤΗΣ ΙΓΚΟΥΑΝΑ. Θέατρο Royale Νέα Υόρκη, με τήν Μάργκαρετ Λέϊτον, τήν Μπέτι Νταΐβις και

τόν Πάτρικ Ο' Νήλ. Γυρίστηκε σε ταινία άπο τόν Τζών Χιούστον με τόν Ρίτσαρντ Μπάρτον, τήν Άθα Γκάρντνερ και τήν Ντέμπορα Κέρ (1964).

- 1963 ΤΟ ΤΡΑΙΝΟ ΜΕ ΤΟ ΓΑΛΑ ΔΕΝ ΣΤΑΜΑΤΑ ΠΙΑ ΕΔΩ. Έγινε ταινία με τόν τίτλο ΜΠΛΟΥΜ με τήν Έλιζαμπεθ Ταϊλορ και τόν Ρίτσαρντ Μπάρτον.

- 1966 ΤΡΑΓΙΚΗ ΑΡΛΕΚΙΝΑΔΑ.

- 1967 ΟΙ ΕΠΤΑ ΚΑΤΗΦΟΡΟΙ ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΑΣ πού παρουσιάστηκε με τόν τελικό τίτλο ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΓΗ.

- 1969 ΣΤΟ ΜΠΑΡ ΕΝΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΤΟΥ ΤΟΚΥΟ. Παίχτηκε στό Θέατρο Eastside Playhouse τής Νέας Υόρκης.

- 1972 ΜΙΚΡΕΣ ΕΞΥΠΝΕΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

- 1973 ΚΡΑΥΓΗ.

- 1975 ΤΟ ΣΙΝΙΑΛΟ ΤΗΣ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ. Παρουσιάστηκε στό Θέατρο Schubert τής Βοστώνης.

«ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»,
ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, 1946.
(ΚΑΡΟΛΟΣ ΚΟΥΝ - ΕΛΛΗ ΛΑΜΠΕΤΗ)

ΤΕΝΝΕΣΣΗ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣ

Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Μετάφραση **ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗ**

ΔΙΑΝΟΜΗ

(Μὲ τὴ σειρὰ ποὺ ἐμφανίζονται στὴ σκηνή)

Ο Γιός (Τόμ) **ΦΑΝΗΣ ΧΗΝΑΣ**

Η Μητέρα (Άμαντα Γουίνγκφιλντ) **ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ**

Η Κόρη (Λώρα) **PANIA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ο Επισκέπτης (Τζίμ Ο' Κόννορ) **ΔΑΝΗΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ**

Σκηνοθεσία

Σκηνικά-Κοστούμια
Μουσική

Βοηθὸς σκηνοθέτου

Μεταξὺ Α' καὶ Β' πράξης διάλειμμα 15'

ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗ

ΔΙΟΝΥΣΗ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΙΧΑΛΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΗ

MATINA ΜΠΡΟΥΣΤΑ

ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ

ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ – ΡΑΝΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ – ΦΑΝΗΣ ΧΗΝΑΣ

ΔΑΝΗΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ – ΡΑΝΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΦΑΝΗΣ ΧΗΝΑΣ – ΔΑΝΗΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ – ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ

ΔΑΝΗΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ – ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ

ΒΑΣΩ ΜΑΝΩΛΙΔΟΥ – ΦΑΝΗΣ ΧΗΝΑΣ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Προϊστάμενος Μηχανικών Σκηνής : **ΔΙΟΝ. ΝΤΙΝΟΣ**
» 'Ηλεκτρολογικού : **ΓΕΩΡΓ. ΚΑΛΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ**
» 'Ηχητικού : **ΧΑΡ. ΚΟΡΝΑΡΟΣ**
» Φροντιστηρίου : **ΑΝΔΡ. ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ**
Κομμωτής - κατασκευαστής περουκών : **Θ. ΑΝΑΠΛΙΩΤΗΣ**
Προϊσταμένη Βεστιαφίου : **ΣΤΕΛΛΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Προϊστάμενος Ξυλουργείων : **ΓΕΩΡΓ. ΜΟΡΑΚΗΣ**
Προϊσταμένη Ραπτικών 'Εργαστηρίων : **ΣΟΦΙΑ ΤΡΟΥΠΑΚΗ**

Καλλιτεχνική έπιμελεια προγράμματος : **ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΤΣΑΣ**
Φωτογραφίες : **ΝΙΚΟΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ**
